

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ในสภาวะปัจจุบัน โลกอยู่ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันอย่างสูง ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ และในฐานะที่ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันอย่างรุนแรงนี้ โดยได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อันจะเห็นได้ชัดจากปัญหาและสภาพของวิกฤติการณ์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในปัจจุบัน จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่า ในสภาวะแบบนี้ สังคมไทยควรมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองอย่างไร เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงยั่งยืน มีสันติสุขและสามารถเอาชนะวิกฤติการณ์ทางด้านต่าง ๆ ที่เรากำลังเผชิญอยู่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา, 2550 : 2) ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งเต็มที่ เป็นคนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข จากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) เป็นที่ยอมรับกันว่า บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในทุก ๆ ระดับของสังคม คือ ผู้นำ ผู้นำเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อความอยู่รอด สวัสดิภาพ และสันติสุขของสังคมและประเทศชาติทั้งหมด และผู้นำมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กรและการจัดการในทุกระดับ ทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ

สังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงในสภาพปัจจุบัน การจัดการศึกษาต่างยอมรับว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการทั้งปวงในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำและภาวะผู้นำที่เป็นที่นิยมมากในปัจจุบันคือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเบสและอวอลิโอ (Bass and Avolio, 1990 : 10 ; อ้างถึงในกัลยาณี พรหมทอง, 2546 : 3) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่าสามารถเห็นได้จากผู้นำเป็นผู้เปลี่ยนแปลงผู้ร่วมงานและผู้ตาม ให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามเป็นผู้ที่มองตนเองและมองงานในแง่บวกหรือกระบวนทัศน์ใหม่ ๆ ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในเรื่องวิสัยทัศน์ และภารกิจของทีมและองค์กร พัฒนาความรู้ความสามารถผู้ร่วมงานและผู้ตามไปสู่ความสามารถที่สูงขึ้น และมีศักยภาพมากขึ้น ผู้นำจะชี้แจงผู้ร่วมงานและผู้ตามให้มองเห็นโอกาสความสนใจ เฉพาะคนไม่สูญเสียคุณค่าเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของตน และความเป็นอยู่

ที่ดีของตนเองของผู้อื่นรวมทั้งองค์กรและสังคม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2550 : 4 - 6) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership Theory) เป็นทฤษฎีของการศึกษาภาวะผู้นำแนวใหม่ หรือกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ที่กล่าวเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการ ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติและสมมติฐานของสมาชิกในองค์กร สร้างความผูกพัน ในการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ที่สำคัญขององค์กร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของผู้นำที่มีต่อผู้ตาม แต่อิทธิพลนั้นเป็นการให้อำนาจแก่ผู้ตามให้กลับกลาย มาเป็นผู้นำและผู้เปลี่ยนแปลงหน่วยงานในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงองค์กร ดังนั้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงได้รับการมองว่าเป็นกระบวนการที่เป็นองค์รวมและเกี่ยวข้องกับการ ดำเนินการของผู้นำในระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานย่อยขององค์กร ซึ่งอรุณ รักธรรม (2532 : 167) กล่าวว่าภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการบริหารงานเพราะผู้นำเปรียบประดุจ ประติปขององค์กร เป็นสัญลักษณ์ เป็นตัวแทนองค์กร และเป็นจุดรวมพลังของทุกคน กล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำจึงเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้เพื่อมีอิทธิพลต่อบุคลากรโรงเรียนในการทำให้ โรงเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าที่ตั้งไว้ โดยความถูกต้องชอบธรรมอันจะส่งผลต่อความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งฮอปค็อก (Hoppock, 1935 : 47) กล่าวว่าความพึงพอใจ ในการทำงานเป็นผลรวมความรู้สึกทางด้านจิตใจ ที่เกี่ยวข้องกับทางด้านร่างกายและสภาพแวดล้อม เป็นมูลเหตุให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง แสดงความรู้สึกว่าเขามีความพึงพอใจในการทำงานของเขา ซึ่งจะเห็นได้ว่าความพึงพอใจในงานนั้นมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรหรือโรงเรียน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนและความพึงพอใจในการทำงานของครู ต่างเป็นตัวสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน เป็นยุคปฏิรูปการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งที่จะเป็นแบบอย่าง เป็นผู้นำ และผู้ประสานงานในการบริหาร ทั้งนี้การใช้ภาวะผู้นำที่ชาญฉลาดจะส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงาน ขอมอบอุทิศตนเพื่อการปฏิบัติงาน เกิดความรู้สึกและที่เจตคติที่ดีต่องานที่ทำ มีความกระตือรือร้น มีความสุขในการทำงาน และขอมอบอุทิศตนเพื่องานจากความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน จะพบว่า ในกระบวนการทำงานนั้น ประกอบด้วย บุคลากร ซึ่งก็คือครูผู้สอนในโรงเรียนที่ต่างก็มีความรู้สึก นึกคิดในหลาย ๆ ทรรศนะ ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการบริหาร มีภาวะผู้นำที่ชาญฉลาด เพื่อที่จะโน้มน้าวจิตใจให้ครูผู้สอนปฏิบัติงานตามอันจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน

ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จันทบุรี เขต 1 ว่าครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูหรือไม่ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อโรงเรียนและนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปเป็นข้อมูลสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาความเป็นผู้นำของตนเอง อันจะส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน และจะทำให้การปฏิรูปการศึกษามีคุณภาพต่อไป นอกจากนั้นข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงของจังหวัดจันทบุรี สามารถนำไปใช้ในการวางแผนในการพัฒนางานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของจันทบุรีต่อไปได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ดังนี้

ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู คือ

1. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง ใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงของเบส (Bass. 1999 : 11 ; อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. 2550 : 5) ได้แก่

- 1.1 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์
- 1.2 การสร้างแรงบันดาลใจ
- 1.3 การกระตุ้นทางปัญญา
- 1.4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ใช้ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg's Two-Factors Theory. 1991 : 113 - 115 ; อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ. 2543 : 310) ได้แก่

- 2.1 ความสำเร็จในการทำงาน
- 2.2 การได้รับการยอมรับนับถือ
- 2.3 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ
- 2.4 ความรับผิดชอบ
- 2.5 ความก้าวหน้า
- 2.6 เงินเดือน
- 2.7 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต
- 2.8 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน
- 2.9 สถานะของอาชีพ
- 2.10 นโยบายและการบริหารงาน
- 2.11 สภาพการทำงาน
- 2.12 ความเป็นอยู่ส่วนตัว
- 2.13 ความมั่นคงในงาน
- 2.14 วิธีการปกครองบังคับบัญชา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูจาก 99 โรงเรียน จำนวน 1,565 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู จำนวน 310 คน ที่คัดเลือกมาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นของการสุ่ม การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610 ; อ้างถึงใน พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 303) ตามสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา มี 2 ตัวแปร ได้แก่

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนของผู้บริหารโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยในทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของเบส (Bass) ได้แก่

- 1.1 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์
- 1.2 การสร้างแรงบันดาลใจ
- 1.3 การกระตุ้นทางปัญญา
- 1.4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzber) ได้แก่

- 2.1 ความสำเร็จในการทำงาน
- 2.2 การได้รับการยอมรับนับถือ
- 2.3 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ
- 2.4 ความรับผิดชอบ
- 2.5 ความก้าวหน้าในงาน
- 2.6 เงินเดือน
- 2.7 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต
- 2.8 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน
- 2.9 สถานะทางอาชีพ
- 2.10 นโยบายและการบริหารงาน
- 2.11 สภาพการทำงาน
- 2.12 ความเป็นอยู่ส่วนตัว
- 2.13 ความมั่นคงในงาน
- 2.14 วิธีการปกครองบังคับบัญชา

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้มี ดังนี้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียน แสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงานเพื่อให้มีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม เพื่อเปลี่ยนแปลงความตั้งใจในการทำงานของผู้ร่วมงาน และผู้ตามให้สูงขึ้นกว่า

ความตั้งใจในการทำงานที่คาดหวังและจากการแสดงออกดังกล่าวของผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนแสดงบทบาททำให้บุคคลมีความรู้สึกไว้วางใจ ยินดี จงรักภักดีและนับถือ ทำให้ครูผู้สอนกลายเป็นผู้ที่มีศักยภาพ เป็นนักพัฒนา เป็นผู้เสริมแรงได้ด้วยตนเอง ควบคุมตนเองได้ ซึ่งพิจารณาจากการที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงพฤติกรรมให้เห็นในกระบวนการ 4 ด้าน คือ

1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงให้เห็นว่า ประพฤติตนเป็นที่น่าเชื่อถือ น่าเคารพ ยกย่อง เลื่อมใส ศรัทธา แก่ผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป สามารถทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกรักโรงเรียนและพร้อมอุทิศตนเพื่อโรงเรียน มีความสามารถในการประเมินสถานการณ์ได้อย่างถูกต้องไวต่อความต้องการ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม อุทิศเวลาให้กับการปฏิบัติงาน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และสามารถระบุจุดประสงค์หลักในการทำงานของผู้ร่วมงานได้อย่างชัดเจน

2. การสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงให้เห็นในการ บริหารงานโรงเรียน แสดงให้ผู้ร่วมงานเห็นถึงความตั้งใจอย่างมุ่งมั่นที่จะ ทำงานให้สำเร็จตามที่ กำหนดไว้ สร้างค่านิยมในโรงเรียนว่าผู้ร่วมงานต้องคำนึงถึงประโยชน์ของโรงเรียนมากกว่า ประโยชน์ส่วนตน กระตุ้นให้กำลังใจเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเป็นทีม มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติได้ ให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

3. การกระตุ้นทางปัญญา หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงให้เห็นในการ บริหารงานโรงเรียนที่กระตุ้นผู้ร่วมงานให้เห็นวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา เสนอแนะวิธีการใหม่ ๆ ที่ทันสมัย ในการปฏิบัติงานแก่ผู้ร่วมงานได้ ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ เพื่อหาแนวทางวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานทำวิจัย ในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการพัฒนาตนเอง โดยการอบรมศึกษาต่อในระดับสูงและให้มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน

4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงให้เห็น ในการบริหารงานโรงเรียนที่ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อย่างเท่าเทียมกัน มีวิสัยใจและสนองความต้องการของผู้ร่วมงานที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม ของแต่ละบุคคล ให้โอกาสผู้ร่วมงานพัฒนาตนเองโดยการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ ทำหน้าที่นิเทศ และพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานอยู่เสมอ มอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู หมายถึง ระดับความรู้สึกที่ดีต่อการงานของ ครูผู้สอนโดยมีความรู้สึกชอบ มีความสุขกับการทำงาน มีอคติที่ดีต่องานซึ่งเกิดจากการนำปัจจัย ต่าง ๆ ตามแนวคิดของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg) ทั้ง 14 ด้าน ได้แก่

1. ความสำเร็จในการทำงาน หมายถึง การที่ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติงานมอบหมายได้สำเร็จตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้สำเร็จ พึงพอใจในความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติงาน ท่านได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารโรงเรียนและเพื่อนร่วมงาน มีความมั่นใจว่าจะได้รับความยุติธรรมในการพิจารณาความดีความชอบ ในการเลื่อนขั้นเงินเดือนจากผู้บริหารโรงเรียน

2. การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง เพื่อนร่วมงานยอมรับในความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานของท่าน ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารโรงเรียนให้ทำงานที่สำคัญ และให้ช่วยแก้ไขปัญหาในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจในการปฏิบัติงานและท่านภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานในโรงเรียนแห่งนี้

3. ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ หมายถึง ลักษณะงานในหน้าที่ของท่านมีขอบเขตภาระงานกำหนดไว้ชัดเจน มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถที่เรียนมาอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และโอกาสในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ และได้ทำงานที่เหมาะสมกับบุคลิกและความถนัดของตนเอง

4. ความรับผิดชอบ หมายถึง ตระหนักในความรับผิดชอบต่อการทำงานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ มีความพึงพอใจที่ได้ประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมกับอาชีพครู ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบให้สำเร็จตามกำหนดเวลาและรู้สึกพึงพอใจที่ได้รับผิดชอบงานที่ทำอยู่

5. ความก้าวหน้าในงาน หมายถึง ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนสอดคล้องกับความสามารถและผลการปฏิบัติงาน พึงพอใจในระบบพิจารณาการเสนอผลงานวิชาการเพื่อขอเลื่อนระดับหรือตำแหน่งทางวิชาการให้สูงขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนได้ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิและความรู้ ผู้บริหารโรงเรียนให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและได้รับโอกาสจากผู้บริหารให้ท่านได้แสดงความรู้ความสามารถจนเป็นที่รู้จัก และการยอมรับจากหน่วยงานอื่น

6. เงินเดือน หมายถึง เงินเดือนที่ท่านได้รับเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของท่าน มีความพึงพอใจในเงินเดือนที่ได้รับเพิ่มขึ้นในแต่ละปี วิธีการเลื่อนเงินเดือนของผู้บริหารโรงเรียนเป็นไปด้วยความเหมาะสมและเป็นระบบ และเงินเดือนที่ท่านได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

7. โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต หมายถึง ตำแหน่งงานที่ท่านปฏิบัติงานอยู่สามารถเลื่อนสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นได้ มีโอกาสเข้าร่วมฝึกอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อเพิ่มความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน มีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติวิชาชีพครู และงานที่ท่านทำอยู่เป็นงานที่มีปริมาณและความรับผิดชอบสูงกว่าปีที่ผ่านมา

8. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน หมายถึง สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี พอใจเมื่อมีโอกาสได้ใกล้ชิดและทำงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน พอใจเมื่อมีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน และรับฟังความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงานเพื่อนำไปปฏิบัติในการทำงาน

9. สถานะทางอาชีพ หมายถึง มีความภาคภูมิใจที่มีอาชีพเป็นครู วิชาชีพครูเป็นวิชาที่มีเกียรติและศักดิ์ศรีเทียบเท่าวิชาชีพชั้นสูงอื่น เป็นวิชาที่สังคมให้เกียรติและให้การยกย่องและมีโอกาสเทียบเท่ากับวิชาชีพอื่น

10. นโยบายและการบริหารงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานได้ ผู้บริหารโรงเรียนมีการกระจายอำนาจบังคับบัญชาและมอบหมายงานตามสายงานอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โรงเรียนมีคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานและนโยบายโรงเรียนส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีม

11. สภาพการทำงาน หมายถึง มีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงาน เช่น อุดหนุน แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ มีความเหมาะสม มีความพอใจกับประสิทธิภาพของเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ มีความพอใจในสถานที่ทำงานของโรงเรียน ห้องเรียน โต๊ะทำงานสะดวกสบายและมีความเหมาะสมในการทำงาน มีอิสระในการใช้วิจารณ์ญาณของตนเอง เพื่อตัดสินใจในส่วนที่รับผิดชอบและมีโอกาสปรับปรุงวิธีการทำงาน ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงาน

12. ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง สามารถใช้วันหยุดหรือเวลาเลิกงานจากการปฏิบัติงานเพื่อภารกิจส่วนตัวได้อย่างเต็มที่ เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใกล้ชิดของท่านสนับสนุนและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของท่าน มีความพึงพอใจในสภาพความเป็นอยู่ส่วนตัวในปัจจุบันและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของท่านในปัจจุบันทำให้ท่านต้องปรับตัวต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

13. ความมั่นคงในงาน หมายถึง มั่นใจในตำแหน่งหน้าที่การงานที่ทำอยู่ว่ามีความมั่นคง โรงเรียนของท่านมีความปลอดภัยระหว่างที่ปฏิบัติงาน มีความมั่นใจว่าจะไม่ถูกลงโทษทางวินัย

ในโรงเรียนโดยไม่มีเหตุอันควรและผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการบริหารทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่เชื่อถือของผู้ปกครองและคนในท้องถิ่น

14. วิธีการปกครองบังคับบัญชา หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสนใจในการทำงานของครูทุกคนและเข้าใจในปัญหาของงานที่ทำอยู่ ผู้บริหารโรงเรียนของท่านเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ผู้บริหารโรงเรียนของท่านมีการวางแผนงานล่วงหน้า ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนมีการมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนและเหมาะสมและท่านมีความพึงพอใจในความสามารถเชิงบังคับบัญชา และการควบคุมการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน

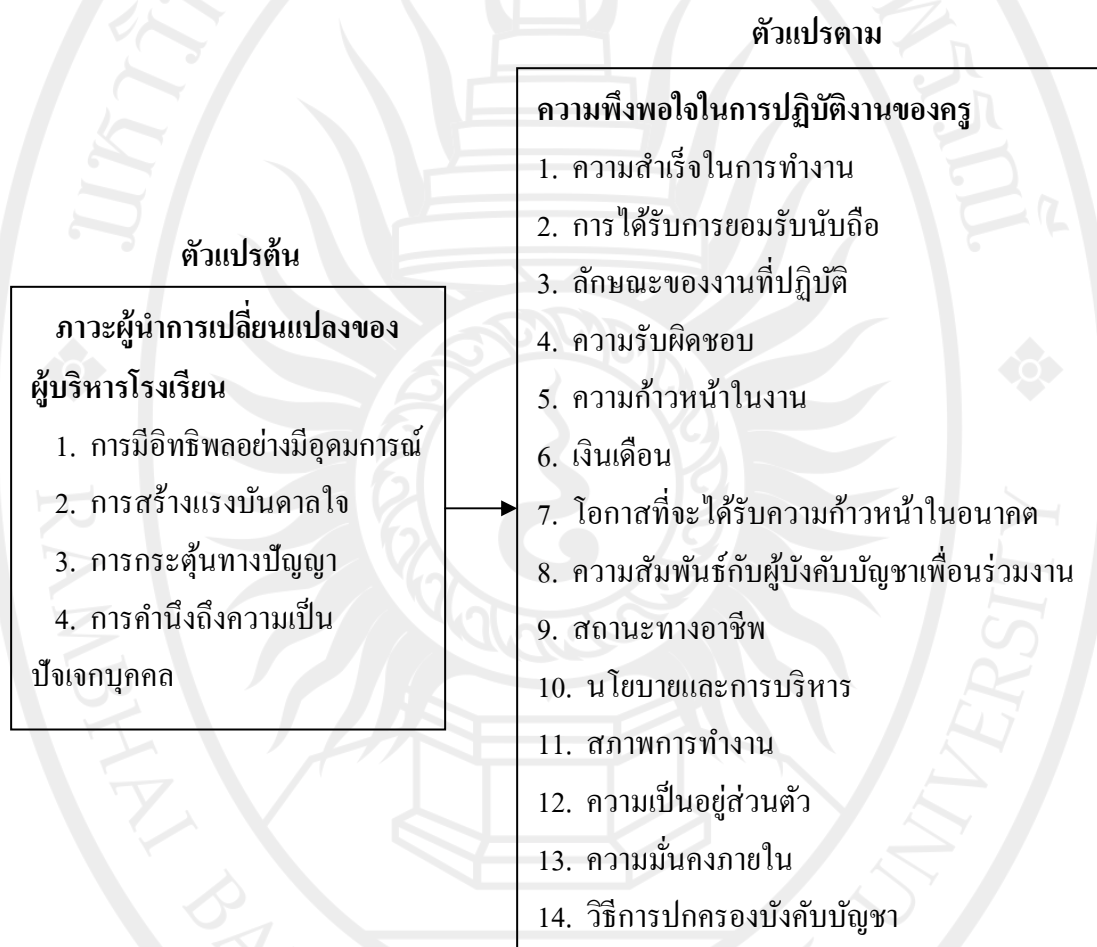
ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 1

ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2553

โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามแนวคิด แบบส (Bass, 1999 : 11) กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนตามทฤษฎีของเฮิร์ซเบอร์ก (Herzberg, 1991 : 113 - 115 ; อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ. 2543 : 310)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู